22
Q-76

2004

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀՍՍՌ- рм. ССР
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

20554-60

213-cr2

THE BIBLE

OF

DIVINE AUTHORITY.

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉՆ

Է Վաւերան Երկնային։ *

Որք բարեպաշտք և ածասէրք ՚ի դարս դարս ընկալան զսուրբ Աստուածաշունչն իբրև զմատեան յայտնեալ ՚ի վերուստ։ Անունն Bible (որ Անգղիացիք կոչեն զհին և զնոր կտակարանս) նշանակէ զմատեան. և այսպէս անուանի վասն անմման գերազանցութեան իւրոյ. քանզի նա է մատեան մատենից, որոյ մեծութիւն անհամեմատ են այլ ամ մատեանք. նա է մատեանն Այ՝ զոր ետ մարդոյ մարդկանայպ [illegible] ՚ի յուցանել նոցա զկամս իւր և ուսուցանել նոցա զճանապարհ երկնից։ Աստուածաշունչն ասի լինիլ մատեան Այ. քանզի ընծայմամբ շնորհային Այ գրեալ շարադրեալ. և գրիչք աստուածաշունչ մատենին ազդեցութեամբ Այ գրեցին զամենայն բանս՝ որք պարունակին ՚ի

* Զոր փոխեալ ՚ի Հայ Յովհաննէս Աւգերեանց։

նմին ։ Այլ արդ՝ կարի հարկաւոր է մարդոյ գիտել, թէ արդեօք ածաշունչն է մատեան Այ թէ ոչ ։

Է ։ Արժան է աստանօր խոստովանիլ զի ամենեքին մեք կարօտ եմք Ածային յայտնութե ․ և ոչ յառաջին ժամանակս Ած խոստացաւ մարդկան յայտնել նոցա այսուհետև զերկնային անօրէնութիւս իւր առաւել բացայայտութբ, այնպէս և մարդիկ ակնկալեալ սպասէին երկնային յայտնութեան նորին ։ Իրաւ է զի բազումք ջանացան ցուցանել զինքեանս լցեալս շնորհօք երկնային ոգեցութե, սակայն 'ի վերջոյ պատրիչք և խաբեբայք երևեցան յաչս աշխարհի ։ Բայց և այնպէս 'ի պատրանաց այսպիսի խաբեբայից արժան է մեզ հաւատալ, զի գոյ Ճշմարիտ յայտնութի ինչ երկնային ․ քանզի մարդիկ ոչ իշխեն սուտ ձևացուցանել զիր ինչ՝ որ ոչ երբէք եղև յնի ․ զոր օրինակ ոչ ոք կարէր սուտ դրամս հատանել՝ եթէ ոչ գոյին յաշխարհի անսուտ դրամք ։ Իրաւի Ճշմարտասէրքն և ողջամիտքն յորժամ զսուտ կրօնս համեմատիցեն ընդ Ածաշունչ գրոց, իսկոյն գտցեն զնոսա լինել պակասաւոր և անդէպ և անտեղի և անհեթեթ միանգամայն և այլանդակ կեղծիք մարդկան ։

Զ ․ Նա՛ ասանիկ՝ և արժան է խոստո-

վանիլ զի կեղծեալ կրօնքս այսոքիկ և այլ ամենայն մատեանք ո՛չ են այնքան հին՝ որքան ոմանք ՚ի սրբազան գրոյ մերոյ ամենաշունչ մատենից · բայց և այնպէս այլ մատեանք արտաքնոյ բազմօք հաստատեալ ճշմարտեն զպատմական մատեանս սրբազան մատենից ։

դ ։ Ամենաշունչ մատեանն կարի զարմանալի է վասն միաբանական և պատշաճաւոր բանիցն՝ որք պատմին ՚ի նմին · և այսմ՝ զքանչելի գերազանցութեան վկայէ Դրայդէն՝ երևելի բանաստեղծ ոմն Անգղիայի ։

Մ[illegible]

ե ։ Զամենաշունչն համարիմք դրեալ երկնային ազդեցութ՟ յաղագս գերազանցութ՟ վարդապետութ՟ց նր և մր բարեխառնութ՟ե վարուց նց որք գտնին այնր մատենին գրեցին ։ Վարդապետութիւնք ամենաշնչին են երկնային և մեր · և գրողք նորին երևին լցեալ շնորհօքն Այ ։ Նմանանիլ՝ և ոճ նորին է վսեմական և հոյակապ · վսեմութ՟ե ոճոյն ո՛չ կարէ երբէք հաւասարիլ

պերճախօսութե մարդկան · Ածմեան այսր սրբա-
զան մատենի՝ եթէ ընթերցողն վայն բարւոք ՚ի
միտ առցէ՝ է պատշաճաւոր և քաղցրանուագ և
մաքուր և սբ · և ած բանք նորին զմի գերագոյն
վայելչական ունին · զի՝ զփառս մեծագոյն Արարչին
մերոյ, որ զարմանալի իմն եղանակաւ հաստատեալ
է յաւետարանական փրկութե : Յածաշնչի անդ տե-
սանեմք զարժանամեծար փրկիչ մի խոստացեալ
ազգի մարդկան · որ զանձն իւր պատարագելով և
միջնորդ քաւութե զինքն մատուցանելով՝ զպարտս
մեղաւորացն հատուսցէ, առանց իւիք եղանակաւ
գործնս ԱՅ անարգ ցուցանելոյ, և առանց բա-
նալոյ զդուռն մեղաց ապագայ մարդկան : Ած ՚ի
բարձունս երկնից բարեբանեալ փառաւորի · և
խաղաղութի կենսաւէտ յերկրի աստ քարոզի ·
և ածային բարերարութի մեղաւորացն ամենեցուն
՚ի վերուստ նուիրի : Նա և յածաշնչի անդ
տեսանեմք զամէնօրհնեալ սրբարար ոգին խոս-
տացեալ մարդկան · որ զմեզ յամ աղտեղութենէ
մեղաց սրբեսցէ · և զհոգիս և զմիտս մեր ՚ի
հնութենէ քայքայեալ մեղաց մերոց նորոգելով՝
յարդարեսցէ զմեզ առ ՚ի վայելել յաւիտեան
զերանութիւն ածային հաղորդակցութե ՚ի յերկինս,
և արժանանալ քաղցր ընկերութե ամենայն
սրբոց և զուարթնոց երկնից [illegible] ու ինձ աստ

И. МЯСНИК... Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆ...

ընթերցողն, մի թէ հնար իցէ՞ ծառայոյդ արանց կամ հնարիմաց խաբեբայից ճարտարութեամբ մտաց իւրեանց յօրինել և ՚ի մի հաւաքել զայսպիսի բանս հոգեշահս՝ որք զհոգիս մարդկան փրկես-ցեն ՚ի մեղաց և յամենայն ախտաւոր ապականութեանց :

Է : Անհնար է ածաշունչ սուրբ գրոցն լինել հնարեալ յիմաստութենէ մարդկան, բայց եթէ կարիցեմք ապացուցին հաստատել թէ ներհականք համաձայնին ներհակաց. քանզի փառաւորութիւնք և խորհուրդք ածաշունչ մատենին միանգամայն ներհակ են խորհրդոյն աշխարհային իմաստութեան. ամենայն իրի և գլխովին հակառակ են յօժարութեանց անկեալ և մեղաւոր մարդկան. զի բանք ածաշնչին անարգելով դատապարտեն զիրսն՝ յորս կարի յոյժ բերկրի մարդն մար-մնաւոր. և յորդորեն զնա արդեամբք արժանա-նալ վայելելոյ զերջանկութիւն երկնային՝ զորոյ չունի նա զճաշակ քաղցրութեան. և զորոյ մեծութիւն չկարէ նա իսկապէս իմանալ. Յաղագս մարմնաւոր մարդոյ երկնային երանութիւն երևի յիմարութիւն. քանզի նա ոչ իմանալ կարէ զբանս ածային պատ-ուիրանաց. և ոչ ոք ՚ի մեղաւորաց կարէ զայնս իսկապէս ճանաչել, զի նոքա հոգւով միայն ճանաչին : Արք աշխարհասէրք զածաշունչն արհամարհեն և ատելով անարգեն : Արք մեղա-

ւորք զԱստուածաշունչն առաւել ատեն և անդոսնեն
քան զայլ ամենայն մատեանս արտաքնոց· քանզի բանք
Աստուածաշնչին հակառակ են ամբարտաւանութեան
նոցին և դատապարտեն զմեղս նոցին: Ամբա-
րիշտքն չարաչար հալածեն զսիրողս Աստուածաշնչին
և վատահամբաւելով պախարակեն զնոսա· և
յամի ատելութեամբ վարին ընդ նմա· բայց 'ի վերայ
այսր ամենայնի ճշմարտութիւն Աստուածաշնչին ևս քան
զևս յայտնի ցուցանի ամենեցուն: Այս ամենայն
մեզ բազմօք յառաջ գուշակեցաւ· և ահա
զգուշակութիւն զայն տեսանեմք 'ի լրումն եկեալ:
Ցայսմ ամենայնէ յայտնապէս երևի զի գիրք
Աստուածաշունչ մատենին ոչ են հնարեալ 'ի մարդոյ,
այլ գրեալ են յերկնային յայտնութենէ:

Է: Այլ արդ՝ եթէ 'ի մարդոյ հնարե-
ցաւ Աստուածաշունչ մատեանն, ո՞յք էին մարդիկն
այնոքիկ: Պարտին նոքա լինել այրք չարք կամ
բարիք· բայց չարքն ոչ կարեն զայդպիսի մատեան
յօրինել: Արդարև չարքն ոչ յօրինեսցեն զվար-
դապետութիւնս և զխրատս՝ որք այսքան հակառակ
են յօժարութեանց և փառաց նոցին· ոչ կարէին
նոքա շարադրել զմատեան մի, յորում աշխարհ
ամենայն ուժէին ուսանիլ զի արք նմանք ինքեանց
չարք և վատք կրելոյ էին 'ի դժոխս զտանջանս
յաւիտենականս· նա և արք բարիք ոչ կարէին

յօրինել զխնդրւածն մտածեանս ըստ հաճոյից իւրեանց, և զինքնահնար ստութիւնս իւրեանց քարոզել աշխարհի բերել զխրատս յաւիտենականին ԱՅ :

Է. Նմանանին՝ ԸՃ երևի լինել հեղեղանի տեծաշունչ սբ գրոց. քանզի երկնային խնամօք պահպանեալ է զայս ՚ի կորստենէ և յապականութէ : Զարմանալի զօրութի նորա և անճառ իմաստութի նորա ամբողջ պահեցին զայս զյոլով ժամանակս, Թէպէտ և մարդիկ և դևք ամենայն հնարիւք ջանացան առ ՚ի կորուսանել և ՚ի բաց բառնալ զայս ՚ի վր երեսաց երկրի : Բայց և այնպէս ընդունայն եղեն ամենայն ջանք կորուսանելոյ զնոսա. Թէպէտ և չարութք և զօրութք իւրեանց ջանահնար եղեն զսուրբ գիրսն ջնջել ՚ի միջոյ, սակայն ՚ի վերջոյ խայտառակեցան և ամօթ յերեսս իւրեանց ընկալան :

Ը. Ո՞վ թէ զինչպիսի սարսափելի պատիժք պատուհասի եկին հասին ՚ի վերայ հալածչացն քրիստոնէից : Լո՛ւր դու զմերձ ՚ի մահ հառաչանս արքային Անտիոքոսի. որ զկնի հալածելոյ զազգն Հրէից և հրձիգ առնելոյ զսրբազան գրեանս նոցա, մախձանեցաւ սոսկալի տանջանօք՝ խոստովանելով զարդար վրէժխնդրութի բարձրելոյն ԱՅ : Զմահ ան զկայսրն

Դիոկղետիանոս, որ հրոյ ճարակ ետ զմե՛ մատեանս քրիստոնէից. պարտաւորեցաւ նա հրաժարիլ յաթոռոյ կայսերութե՜ իւրոյ. եղև այր տսխական. և ամենաթշուառ մահուամբ վախճանեցաւ: Բայց և այնպէս ամնաշունչ մատեանն երկնային հրաշիւք պահպանեցաւ ՚ի կորստենէ. և անարատ մնացեալ՝ յամօթ առնէ զանհաւատս և զսկեպտիկեան աղանդաւորս:

Ժ: Արդարև՝ Աճ և ո՛չ մարդ պահպանեաց զամնաշունչն ՚ի վնասուց թշնամեացն քրիստոնէութե: Նոր կտակարանն՝ որ պարունակէ զկրօնն Ք.ոսի՝ արգելու զմեզ տարածել զհաւատն քրիստոնէութե բռնութբ սրոյ նման կուրանին Մահմետի. իշխանք և թագաւորք կարի յոյժ ջանացան բառնալ ՚ի միջոյ զաւետարանն սուրբ. բայց երկնային մատեանն այն ո՛չ միայն ՚ի դերև եհան զամենայն չարութս իւրոյ թշնամեաց, այլ և յաղթական հանդիսացաւ ՚ի մէջ սաստիկ և անհնարին բռնութեց հակառակորդաց:

Ժա: Հաւատային յաւետարանն արք անհամարք, որք զմահ ոչինչ համարեալ՝ սրտի մտօք ընկալան զպսակն մարտիրոսութե: Մի ՚ի մեծահաւատ մարտիրոսացն աղաղակեաց ՚ի տանջանս հրոյ ասելով, ահա այս է ինձ անկողին փափկալից: Հազարաւոր անձինք նուիրեցին

պինդքեանս տոչորիչ հրոյ, և անձնատուր եղեն անձառելի չարչարանաց և անթուելի տանջանաց։ Այլ այս նախանձ անսխրութեան և գերբնական քաջասրտութիւն երևելի ընծայեցին յոչ զարս և զկանայս յամենայն ժամանակի և յամ վիճակի և յամ աստիճանի։ Բայց դու լինձ ասա ընթերցող՝ զի՞արդ կարէին մարտիրոսքն համբերել ՚ի ժամ անտանելի չարչարանաց իւրեանց, եթէ ոչ հրաշալի զօրութեամբն Այ։

ԾԷ։ Կրօնն քրիստոնէութեան իբրև զսերմն յԱյ սերմանեալ՝ երագուք աճեալ ծաղկեցաւ յանձրևելոյ յորդահոս արեան մարտիրոսաց. Նա՛ աւանիկ՝ այնքան հրաշագործ է զօրութիւն քրիստոնէական կրօնին, մինչ զի դահիճք սպանեալ զբազումս ՚ի միում աւուր վասն հաւատոյ Քսի՝ յօրինակէ նոյնն իսկ մարտիրոսացն հաւատային ՚ի Քս և ՚ի միւսում աւուր ընկալեալ նման նոցա զպսակն մարտիրոսութեան։

ԾԸ։ Դարձեալ՝ եթէ մարդիկ հնարեցին զանձաշունչ մատեանն, զի՞արդ մինչև ցայժմ ոչ ոք է կարացեալ ՚ի լոյս բերել զպատրանս հնարից նոցա։ Զի՞նչ արդեօք պարտաւորէ կ որէր զմարդիկ ձեռնամուխ լինել յայսպիսի գործս խաբէութեան, մինչ փոխանակ վաստակոց իւրեանց ակն յանդիման տեսանէին զկշտամբանս

և զտանջանս և զբանտս և զկապանս և զմահ ։ Մի թէ ո՞չ արդեօք մի՛ ի սոցանէ սորջացեալ՝ ի վերջոյ՝ կարէր յայտնել զկատարման գործակցաց իւրոյ, յորժամ զաշխարհ ամենայն տեսանէր զինեալ հակառակ ինքեանց ։ Կարէի՞ն արդեօք ստաբանք և կեղծաւորք շարադրել զմատեան մի այսպէս սբ և մաքուր, և համբերել ա͞մ տեսակայ նեղութե͞ց՝ պաշտպանելոյ զգրութի͞ իւրեանց ։ Մի թէ արդեօք այնքան հնարագէ՞տ էին ն͞ք, մինչ զանձինս իւրեանց ճշմարտասէրս ցուցանել և զպատմութի͞ս իւրեանց անխարդախս երևեցուցանել. մի թէ այնքան խորագէ՞տ էին ն͞ք, մինչ ցուցանել զբանս իւրեանց իբրև զպատգամս երկնից և հաստատել զայն անպարսաւ և անստգիւտ վարուք իւրեանց, յորժամ ինքեանք իսկ զիւրեանց պատմեալն չհաւատային, այլ գիտէին թէ այն ամենայն էին կեղծիք ինքնահնար և մտացածին ։

Ծէ ։ Նա և ճշմարտութի͞ աւետարանին քաջայայտ երևի ՝ ի վարուց և ՝ ի գործոց Յուդայի Իսկարիովտացւոյ ։ Զիա՞րդ դէպ եղև նմա դաւաճանել զտէր իւր մատնել և ապա ՝ ի խղճէ մտաց խայթեալ և նեղեալ՝ զինքն ՝ ի կենաց խեղդելով զրկել ։ Զիա՞րդ նա զանձն համարեցաւ տիրադրուժ և կարի մեղաւոր, մինչ՝ եթէ

Քրիստոս եղեալ էր պատրիչ ոմն՝ գիտէր նա
թէ բարի արար Ծի մատնելով և բառնալով
զնա յաշխարհէ. քանզի եթէ Քս՟ ոչ էր ճշմա-
րիտ որդի ԱԾ, ուրեմն արժանի էր այնմ մահ՟՝
զոր կրեաց յԾի մատնողութե՟ն Յուդայի։ Արդ՝
եթէ յայնմ գործս Քսի երևէր նշան ինչ պատ-
րանաց կամ խաբէութե՟, Յուդայ կարէր հաւաս-
տեաւ գիտել զայն. քանզի յերկար ընդ Քսի
եկաց, և զարկղն ունէր (յորմէ երևի զի ոչինչ
էր գաղտնի՝ ի նմանէ) և տեղեակ էր առանձին
վարուցն Քսի. և եթէ տեսեալ էր նա զգործ
ինչ պատրանաց, պարտէր նա յայտնել ամենե-
ցուն. և չիք ինչ տարակոյս զի յայտնելոյ էր
զայն։ Վասն զի պարտական էր նա ԱԾ և անձին
իւրոյ և Ծի առ՝ ի հաւաստել զխաբէութի՟ն։
Սակայն լռութի՟ Յուդայի բարձրաբարբառ քա-
րոզէ զանմեղութի՟ն Քսի, և չարաչար մահ նորա
իսկայէս հաստատէ զերկնային զօրութի՟ն Յսի։

ԺԵ։ Եւ յաղագս վարուց և հանգամանաց
անձին Քսի դարձեալ բանս՝ ի մէջ բերեալ
հարցից քեզ ընթերցող, հնար է՞ր արդեօք Քսի
երևել այսչափ սուրբ և այսպէս ազատ յամենայն
տեսակաց մեղաց. հնար է՞ր նմա շրջել ընդ եր-
կիրն հրէաստանի, համբերել վշտաց և կշտամ-
բանաց, անհուն բարերարութբ՟ բարերարել

ազգի մարդկան՝ զհիւանդութիւնս բժշկելով և զախտաւորս մեալ նոցա բառնալով․ և 'ի վերայ այսր ամի լինել (և լինելոց էր պատրին՝ եթէ ոչ լինէր Մեսիայն) պատրէր զնա 'ի վերայ աշխարհի ։

ԾԷ ։ Քրիստոս և առաքեալք նորին (որք և բազումք 'ի հեղինակաց հնոյ կտակարանին) հաստատէին զվարդապետութիւն իւրեանց հրաշագործութեամբ առնելով․ կամ կատարելով զզարմանալի գործս առաւել քան զհասարակ կարգ բնութեան ։ Արդ նշանքս այսոքիկ՝ եթէ համարեսցին զայնս Աշխարհի կամ սուտ՝ յայտնապէս կատարելեան առաջի բազմութեան ականատես վկայից․ և մի թէ հնար ինչ իցէ խարդախութեան զերեսն ցուցանել, յորժամ բազմութիւնք վկայից տեսին աչօք իւրեանց զմեռեալս յարուցեալ 'ի ցրտագին արգելանաց գերեզմանին ։ Հազարաւոր անձինք ականատեսք՝ որք յայտնի թշնամի էին կրօնին քրիստոնէութեան՝ խոստովանեցան զի երևելի նշանք կատարեցան 'ի ձեռն առաքելոց․ (Գործք, Դ․ 16) քանզի կաղք պնդային, ասէք կուրաց տեսանէին և համրք բարբառեալ խօսէին ։ Թշնամիքն սքանչելագործ հաւատոյն քրիստոնէութեան ոչ կարացին ուրանալ զնշանսն եղեալս 'ի ձեռն առաքելոյն սրբոյ․ և ոչ

Հնար եղեւ նոցա զխարդախութիւն ինչ դատանել ՚ի հրաշին՝ թէպէտ և ականատես վկայ էին հրաշագործութեանն։ Զինչ պատասխանատուութիւն ունիցիմք աւ այս։ Հնար է այսմ ամենայնի լինել պատրանք կամ խաբէութիւն։ Կամ եթէ Ճշմարիտ է այս ամենայն, մի թէ Ա՟ծ թոյլ տայցէ ամենակարող զօրութեան իւրոյ յառաջացուցանել զխարդախ գործս պատրողաց։

ԺԷ։ Նա՛ աւանիկ՝ երկնային ազդեցութիւն և յայտնութիւն Ա՟ծաշունչ մատենին յայտնապէս հաստատին ընդդէմ Մօրֆօրէյօնին՝ որք յիշատակեալ կան ՚ի գիրս հնոյ և նորոյ կտակարանաց։ Մի թէ հնար է մարդոյ կամ դիւաց քննել զխորս ապագայ դիպուածոց։ Կամ մի թէ Ա՟ծ բանայցէ զմատեան օրինաց իւրոյ աւ ՚ի յայտնել զծածուկս իւր պատրողաց այսպիսի զարմանալի իմն եղանակաւ։ Զմտաւ ած ընթերցո՛ղ՝ թէ զի՞նչ ստուգիւ կատարեցան բանք սրբազան մատենից ՚ի կործանման Եգիպտոսի և Նինուէի և Բաբիլոնի։ Տես և նկատեա՛ զհամաձայնութիւն բանից հնոյ և նորոյ կտակարանաց. և խորհեա՛ց թէ զիա՞րդ Ճշմարտիւ կատարեցան գուշակութիւնք հնոյ կտակարանին յանյս յիշատակեալս ՚ի գիրս նորոյ կտակարանին. մանաւանդ գուշակութիւնք յաղագս գալստեան և տնօրէ-

նուէրն Մեսիային ։ Արդարեւ չէ՛ հնար դուշա-
կութեան մարգարէից լինել հնարք խաբէութե․
քանզի նոքին իսկ Հրէայքն՝ որք պահեալ են առ
իւրեանս զգիրս մարգարէիցն բազմօք յաւուրց քան
զգալուստն Քրի մինչեւ ցայս օր՝ էին միշտ եւ են
տակաւին ոխերիմ եւ դառն թշնամիք կրօնին
քրիստոնէութե․ իբրու ընթերցո՛ղ՝ ո՛չ ոք կարէ
իրաւամբք խորհիլ թէ գիրքն մարգարէից
յօրինեցան ՚ի քրիստոնէից ՚ի վերջին ժամանակս
եւ ՚ի լոյս ընծայեցան յետ լրութե իրացն ՚ի նոսա
գուշակելեաց․ վասն զի զի՛արդ հնա՛ր էր քրիս-
տոնէից զայնս յօրինել, եւ իբրեւ զվաղեմի գու-
շակութիս աւանդել իւրեանց ոխերիմ եւ դառն
թշնամեաց ։ Արդարեւ՝ եթէ խարդախութի ինչ
լինէր ՚ի գուշակութիսն կամ ՚ի լրութե գուշա-
կեալ իրացն, Հրէայքն իսկ եւ իսկ զպատրանս
՚ի յայտ բերեալ խայտառակէին ՚ի ծանօթութե
ամ աշխարհի ։ Նա եւ նոյնգունակ իրք քաջա-
ծանօթք պատահեցան ՚ի վերայ աշխարհի
համեմատ անսուտ գուշակութեան նոցին կատարա-
բանին ։ Մարգարէութիքն յիշատակեալք ՚ի նմին
մինչեւ ցայս օր իրօք եւ ճշմարտութե կատարին ։
Տես դու զվիճակ ազգին Հրէից, թէ զիա՛րդ
մինչեւ ցարդ ցրուեալ են նոքա իբրեւ ազգ մի
յատուկ եւ որոշեալ․ եւ է հակառակն անհա-

մար ազգք երևելիք և զօրաւորք և հինք են միան-
գամայն ջնջեալ յաշխարհէ · այնպէս զի ո՛չ ոք
կարէ ստուգիւ իմանալ թէ ո՛յք ոմանք սերեալ
են ՚ի նոյունց ազգաց · բայց և այնպէս ազգն
Հրէից միայն բազում՝ չարչարանս կրեալն եթէ ՚ի
կործանմանն Երուսաղէմի՝ յորժամ տաճար նոցա
հիմն ՚ի վեր տապալեցաւ , և եթէ ՚ի վերջին
դարս զկնի այնր ազգային թշուառութեան · սակայն
՚ի մէջ այսքան տառապանաց և նեղութեանց ո՛չ եղեն
նոքա հետակորոյս · այլ սփռեալ տարածեալ
ընդ ամենայն ազգս աշխարհի՝ յանդիման առնեն
մեզ զզարմանալի ապացոյց լրութեան մարգարէութեանց
պարունակելոց ՚ի գիրս սրբոց կտակարանաց ։
Զոր օրինակ է տեսանել զլրումն գուշակութեանց
եղելոց ՚ի գիրս Նորոյ կտակարանին , և մանա-
ւանդ ՚ի գիրս Յայտնութեան յաղագս եկեղեցւոյն
Քնի ։ Արդարև քնակերտ եկեղեցին բազմիցս
կրեաց զկիշտս և զտառապանս ՚ի թշնամեաց՝
համեմատ գուշակութեանց եղելոց ՚ի գիրս Յայտ-
նութեան ։ Զհուսկն ապացոյց , յամ կողմանց յան-
դիման լինին մեզ բազում հզօրեղ ապացոյցք
ճշմարտութեան ածաշունչ մատենին · որովք իբրև
յայտնագոյն վկայութեամբ արժանի է ամենայն բանա-
կանի հաւատալ՝ զի զամ գիրս սրբազան մատենին
գրեցին արք հոգելիցք և ածարեալք · որք

խօսեցան և պատմեցին որպէս ՚ի ներքուստ
աղբեր ՚ի նորա սուրբ Հոգւոյն երկնային ։
Պերճաբանութիւն ։ Ո՜վ անճառող և օրհնեալ
մատեան երկնային . ո՜վ պարգև անսահման
մարդասիրութեան . Ա՛հ տայց ինձ հաստատել
և վկայել զազդեցութիւն քո ամենազօր ։ Ուսո՛
զիս ո՜վ սբ Հոգիդ Այ , որ երբեմն ուսուցանէիր
զմարգարէսն զառաջինս ։ Զամենայն խորհուրդս
սրտի իմոյ քեզ արա հնազանդ և հլու ։ Ցո՛յց ինձ
զյանցաւորութի՛ մեղաց , զխստութի՛ քո սբ օրինաց ,
և զկարօտութի՛ կատարեալ արդարութեան առ
՚ի արդարացուցանել զհոգի իմ մեղաւոր ։ Ուսո՛
ինձ զանկատարութի՛ արդարութեան իմոյ և զա-
մենաբաւական արդարութի՛ն Քի , որ վերաբերի
ամենայն հաւատացելոց ։ Ցո՛յց ինձ թէ զիարդ
ամենայն ստորոգելիքն Այ միաբանին առ ՚ի փըր-
կել զմեղաւորս փրկագործ արեամբն Էմմա-
նուէլին ։ Ցո՛ւր ինձ իմանալ զայնոսիկ հոգեշահ
Ճշմարտութի՛ս որք լուսով քով յայտնեցան ամե-
նայն աշխարհի . և այսպէս լե՛ր ինձ ներքին
վկայ առ ՚ի Ճանաչել զայն ամ վկայութիւս Ճշ-
մարտութեան անճառող բանից սրբազան կտա-
կարանաց ։ Յայնժամ թէպէտ և հոգի իմ
յուզեսցի յալեաց սաստիկ և անհնարին փորձու-
թեց , սակայն ներքին վկայս այս ո՛չ երբէք

վհատեալ վտանգեսցի։ Մխիթարեան աղանդա-ւորք և անհաւատք յարձակիցեն 'ի վերայ հոգւոյ իմոյ, բայց ամենայն յոյս և ջանք նոցա եղիցին ընդունայն։ հնարք նոցա ո՛չ յաջողեսցին երբեք։ և հոգի իմ ո՛չ երբեք կորնչիցի՝ բայց եթէ բանն ԱՅ տկարասցի։ հաստատեալ 'ի վէմ այսր վիմի՝ անշարժ մնասցէ հոգի իմ յաւիտեան։ և ո՛չ եւս դրունք դժոխոց զնա յաղթահարել կարասցեն։

Ա՛սացէք [illegible]՝ զի՞նչ գանձ պատուական
էինչ [illegible] [illegible] [illegible].
այս էինչ [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] և [illegible], [illegible] և [illegible].
զի [illegible] այս [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] գանձ՝ ո՛չ [illegible] [illegible]։

'ի Կալկաթա, 'ի 15 Օգոստոսի, 1828։

1500 Օրինակք տպագրեալք 'ի գործատան Մար-դասիրական Ճեմարանի։

20554-60
Гос. Библиотека ... ССР им. Мясникяна

რვეული